

Asia T-198/01 R

Technische Glaswerke Ilmenau GmbH

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio

Välitoimimenettely — Tutkittavaksi ottaminen — Valtiontuki — Velvollisuus
periä tuet takaisin — Fumus boni juris — Kiireellisyys — Intressivertailu

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentin määräys
4.4.2002 II-2158

Määräyksen tiivistelmä

1. Väliaikainen oikeussuoja — Tutkittavaksi ottamisen edellytykset — Pääasian tutkit-
tavaksi ottaminen — Kanne, jossa vaaditaan kumoamaan päätös, jossa todetaan
valtiontuki yhteismarkkinoille soveltumattomaksi ja määrätään sen takaisinperimises-
tä — Tuen takaisinperimistä koskeva kansallinen tuomioistuimenmenettely — Menet-
telyn puuttuminen — Pääasiassa nostettu kanne, jota ei ensi arviolta ole jätettävä
tutkimatta — Välitoimihakemus — Tutkittavaksi ottaminen
(EY 230, EY 242 ja EY 243 artikla; neuvoston asetuksen N:o 659/1999 14 artiklan
3 kohta)

2. *Valtiontuki — Tukisuunnitelmat — Komission suorittama tutkimus — Kontradiktoriaalinen menettely — Niiden, joita asia koskee, tietojensaantioikeuden rajallisuus — Tuensaajalla ei ole oikeutta lausua kaikista esille tuoduista seikoista*
(EY 88 artiklan 2 kohta; neuvoston asetuksen N:o 659/1999 20 artikla)
 3. *Yhteisön oikeus — Yleiset oikeusperiaatteet — Hyvää hallintotapaa koskeva oikeus — Viittaus Euroopan unionin perusoikeuskirjaan — Velvollisuus olla syrjimättä valtiontukea koskevassa tutkimusmenettelyssä ketään niistä, joita asia koskee — Komission velvollisuus toimittaa tuensaajalle kilpailijan esittämät huomautukset*
(Euroopan unionin perusoikeuskirjan 41 artiklan 1 kohta)
 4. *Väliaikainen oikeussuoja — Täytäntöönpanon lykkääminen — Myöntämisedellytykset — Vakava ja korjaamaton vahinko — Taloudellinen vahinko — Tilanne, joka voi vaarantaa kantajayrityksen olemassaolon*
(EY 242 ja EY 243 artikla; ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 104 artiklan 2 kohta)
 5. *Väliaikainen oikeussuoja — Täytäntöönpanon lykkääminen — Myöntämisedellytykset — Kaikkien kysymyksessä olevien intressien vertailu — Valtiontukia koskeva päätös — Yleinen etu, jonka nimissä komissio hoitaa sille uskottuja tehtäviä, ja tuensaajan etu*
(EY 88 artiklan 2 kohta, EY 242 ja EY 243 artikla; Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artikla; Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 ja 13 artikla; ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 104 artiklan 2 kohta; neuvoston asetuksen N:o 659/1999 7 artikla ja 14 artiklan 3 kohta)
 6. *Väliaikainen oikeussuoja — Täytäntöönpanon lykkääminen — Välitoimet — Muuttaminen tai peruuttaminen — Edellytys — Olosuhteiden muuttuminen*
(EY 242 ja EY 243 artikla; ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 108 artikla)
-
1. Kanne, jossa vaaditaan kumoamaan päätös, jolla valtiontuen todetaan olevan yhteismarkkinoille soveltumaton ja määrätään sen takaisinperimisestä, voidaan ottaa tutkittavaksi, vaikka menettelyä riidanalaisen tuen takaisinperimiseksi ei ole aloitettu ja vaikka kantaja ei ole käyttänyt kaikkia mahdollisia kansallisia oikeussuojakeinoja. Tuensaajalla ei ole oikeutta vedota kansallisessa menettelyssä sellaisen komission päätöksen pätemättömyyteen, jolla asianomainen jäsenvaltio määrätään perimään tuensaajan saama tuki takaisin, sillä muutoin tuensaajalle annettaisiin mahdollisuus kiertää se lopullinen luonne, joka tällaisella päätöksellä on oikeusvarmuuden periaatteen mukaan oltava sen jälkeen, kun EY 230 artiklassa kanteen nostamiselle asetettu määräaika on päättynyt.

Tästä seuraa, että valtiontuen saaja, joka saatuaan tietää tällaisen pää-

töksen tekemisestä, nostaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kanteen kyseisen päätöksen kumoamiseksi, voi lähtökohtaisesti vaatia EY 242 ja EY 243 artiklan nojalla välitoimista päättävää tuomioistuinta määräämään välitoimia. Tämä tulkinta vahvistetaan asetuksen N:o 659/1999 14 artiklan 3 kohdassa, jonka mukaan sääntöjenvastaisen tai yhteismarkkinoille soveltumattoman tuen takaisinperiminen on toteutettava viipymättä asianomaisen jäsenvaltion lainsäädännön menettelyjen mukaisesti, mistä yksinomaisena poikkeuksena säädetään, ettei tällä kuitenkaan rajoiteta yhteisöjen tuomioistuinten antaman välitoimimääräyksen soveltamista.

(ks. 54, 55 ja 58 kohta)

2. Tukisuunnitelmia koskevassa muodollisessa tutkintamenettelyssä niiden, joita asia koskee, tehtävänä on toimia komission tiedonlähteenä. Näin ollen niillä on oikeus osallistua menettelyyn ainoastaan siinä määrin kuin yksittäistapaukseen liittyvissä olosuhteissa on tarkoituksenmukaista, eivätkä ne suinkaan voi vaatia sellaisia puolustautumisoikeuksia, jotka on myönnetty niille henkilöille, joita vastaan menettelyä käydään. Valtiontuen saajalla ei ole yleistä oikeutta esittää kantaansa kaikista muodollisen tutkintamenettelyn aikana esille tulleista seikoista, jotka mahdollisesti ovat tärkeitä. Tällainen oikeus ylittäisi sen, mitä kuuluu oikeuteen tulla kuulluksi, ja olisi omiaan

johtamaan siihen, että tuensaajilla tunnustettaisiin olevan oikeus kontradiktoriseen menettelyyn komission kanssa, vaikka tällainen oikeus on tähän saakka eväty kaikilta niiltä, joita asia koskee EY 88 artiklan 2 kohdassa ja asetuksen N:o 659/1999 20 artiklassa tarkoitetussa merkityksessä.

(ks. 81 ja 84 kohta)

3. Komissio on velvollinen menettelemään valtiontukea koskevan muodollisen tutkintamenettelyn aikana puolueettomasti kaikkiin niihin nähden, joita asia koskee. Komission noudatettavaksi asetettu velvollisuus olla syrjimättä ketään niistä, joita asia koskee, perustuu hyvää hallintotapaa koskevaan oikeuteen, joka on osa jäsenvaltioiden valtiosääntöperinteille yhteisiä oikeusvaltion yleisiä periaatteita. Tältä osin Nizzassa 7.12.2000 annetun Euroopan unionin perusoikeuskirjan 41 artiklan 1 kohdassa vahvistetaan, että ”jokaisella on oikeus siihen, että unionin toimielimet ja laitokset käsittelevät hänen asiansa puolueettomasti, oikeudenmukaisesti ja kohtuullisessa ajassa”. Tästä seuraa, että vaikka tuensaajan osallistumis- ja tiedonsaantioikeudet ovat rajoitetut, komissio voi menettelystä vastaavana ainakin ensi arviolta olla velvollinen luovuttamaan tuensaajalle huomautukset, joita se on kyseisen tuensaajan alun perin toimittamien huomautusten johdosta nimenomaisesti pyytänyt kilpailijalta. Jos komissio saisi menettelyn kuluessa

päättää tiettyjen lisätietojen pyytämisestä tuensaajan kilpailijalta antamatta tuensaajalle tilaisuutta tutustua vastauksena toimitettuihin huomautuksiin ja tarpeen vaatiessa vastata niihin, olisi olemassa vaara, että kyseisen tuensaajan kuulluksi tulemista koskevan oikeuden tehokas vaikutus pienenesi huomattavasti.

joutuisi sellaiseen tilanteeseen, joka voisi vaarantaa sen olemassaolon ennen pääasian käsittelyn päättävän tuomion julistamista.

(ks. 96 ja 99 kohta)

Tällaisesta virheellisestä menettelystä voi seurata riidanalaisen päätöksen kumoaminen ainoastaan, jos muodollinen tutkintamenettely olisi voinut ilman tätä virheellisyyttä johtaa toisenlaiseen tulokseen.

5. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 104 artiklan 2 kohdan mukaan välimiuhakemuksessa on ilmoitettava ne seikat, joiden vuoksi asia on kiireellinen, sekä ne tosiseikat ja oikeudelliset perusteet, joiden vuoksi vaaditun välimiuh myöntäminen on ilmeisesti perusteltua. Tarpeen vaatiessa välimiuhista päättävä tuomari myös punnitsee kyseessä olevia etuja.

(ks. 85 ja 86 kohta)

4. Välimiuhakemuksen kiireellisyyttä on arvioitava sen perusteella, missä määrin asiassa on tarpeen määrätä välimiuhia niitä hakeneelle asianosaiselle aiheutuvan vakavan ja korjaamattoman vahingon välttämiseksi. Taloudellista vahinkoa ei voida pitää korvaamattomana tai edes vaikeasti korvattavana joitakin poikkeustilanteita lukuun ottamatta, koska siihen voidaan kohdistaa myöhempi rahallinen korvaus. Välimiuh on kuitenkin perusteltu siinä tapauksessa, että tällaisen toimenpiteen puuttuessa hakija

Valtiontukipäätöksen täytäntöönpanon lykkäämistä koskevaa hakemusta arvioitaessa yleisellä edulla, jonka nimissä komissio harjoittaa sille EY 88 artiklan 2 kohdassa ja asetuksen N:o 659/1999 7 artiklassa uskottuja tehtäviä varmistaakseen olennaisilta osiltaan sen, että kilpailulle vahingolliset valtiontuet eivät vääristä yhteismarkkinoiden toimintaa, on erityisen tärkeä merkitys. Tämän edun on yleensä, ellei lähes aina, mentävä sen edun edelle, joka tuensaajalla on välttää tuen takaisinmaksamista koskevan velvollisuuden täytäntöönpano ennen tuomion julistamista pääasiassa. Ei voida kuitenkaan sulkea pois sitä mahdollisuutta, että tuen saajalle voi-

daan myöntää välitoimia, mikäli fumus boni jurista ja kiireellisyyttä koskevat edellytykset täyttyvät. Muutoin olisi vaarana, että olisi käytännöllisesti katsoen mahdotonta vedota EY 242 ja EY 243 artiklassa annettuun mahdollisuuteen, sellaisena kuin siitä säädetään asetuksen N:o 659/1999 14 artiklan 3 kohdassa, tosiasiallisen väliaikaisen oikeussuojan saamiseksi myös valtiontukia koskevista asioista. Tällainen suoja ilmentää yhteisön oikeuden yleistä periaatetta, joka perustuu jäsenvaltioiden yhteisiin valtiösääntöperinteisiin. Tällainen periaate vahvistetaan myös Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 ja 13 artiklassa sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklassa.

6. Välitoimista päättävälle tuomarille on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinten työjärjestyksen 108 artiklassa annettu mahdollisuus milloin tahansa muuttaa välitoimimääräystä tai peruuttaa se olosuhteiden muuttumisen vuoksi. Tämä mahdollisuus ilmentää välitoimista päättävän tuomarin myöntämien toimenpiteiden perustavanlaatuisia tilapäisyyttä yhteisön oikeudessa.

(ks. 50 ja 113—115 kohta)

(ks. 123 kohta)